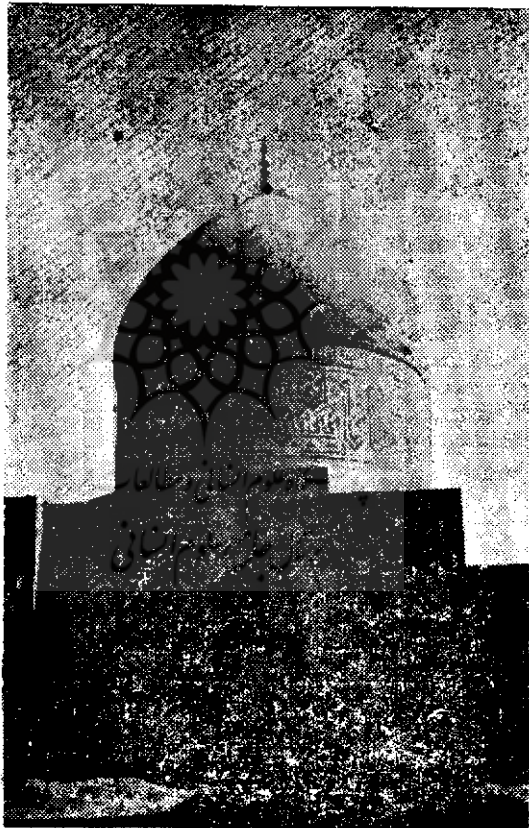

در قار یخی امامزاده اسماعیل اصفهان

بقلم آقای جواد مجدزاده صهبیا

بقعه امامزاده اسماعیل و متعلقات آن از جمله بناهایی است که باید روزی بدقت مورد مطالعه قرار گیرد و در باب ساختمان های مختلفه آن تحقیق بیشتری بشود.

گنبد امامزاده اسماعیل

در این بنا آثار یک معبد کهن سال که از خشت خام ساخته شده هنوز موجود

است. همچنین پایه‌های مسجدی از دوره سلجوقی و مناره ای از آن عهد دیده میشود و از مجموع این آثار چنین برمی آید که بنای مزبور از صدر اسلام و شاید پیش از آن مورد توجه مردم اصفهان بوده است.

مقبره معروف بشعنا که در قسمت شمالی بقعه امامزاده اسمعیل، میان آن بنا و بقایای مسجد سلجوقی، موجود است و کتیبه ای که روی آن از زمان صفوی باقی

در امامزاده اسمعیل

مانده، خود مبحث جدا گانه ایست که باید طی مقاله دیگری مورد مطالعه قرار گیرد. چهار سال پیش هندامی که نثارنده بتمیر و تجدید کاشیهای روی گنبد امامزاده اسمعیل داشتیم تزیینات داخلی دهلیز کوچک شمال بقعه توجه مرا بخود جلب کرد و چون این تزیینات را از هر حیث شبیه بکارهای دوره آل مظفر

یافتیم. بجستجو پرداختم تا شاید آثار دیگری از آن زمان بدست آورم در این ضمن متوجه شدم که یک جفت در منبت کاری بسیار ظریف و زیبا در انتهای دهلیزی که بمسجد شعیبا مربوط میشود موجود است و خوشبختانه بعلمت عدم توجه سابقین تاکنون از دستبرد سارقین محفوظ مانده است.

بالای هلال چوبی این در کتیبه ایست که بواسطه ریزی خط بزحمت خواننده میشود و اینک متن آن را نخستین بار انتشار میدهم. این کتیبه که از گوشه سمت راست هلال آغاز شده و در انتهای گوشه سمت چپ بانمام میرسد چنین است:

«امر باحداث هذا الباب احرازاً للمغفرة والثواب فی ایام دولة السلطان الاعظم مولی سلاطین الامم ناصر العدل والاحسان باسط الامن والامان ظل الله فی الارضین قطب الحق والدین شاه محمود بن السلطان الاعظم محمد بن المظفر خلد الله ملكه البهلوان الاعظم صاحب الاكرم. تاج الدولة والدین علی ترشاه (کذا) الخراسانی من خاص ماله».

و چون دوران سلطنت شاه محمود میان سالهای ۷۵۹ و ۷۷۶ هجری است بدون تردید در مذکور از صنایع نیمه دوم قرن هشتم هجری بشمار میرود و با توجه با آثار منبت کاری دیگری که در مسجد جامع یزد و در مسجد جامع اصفهان از آن زمان باقی مانده میتوان بدرجه مهارت استادان منبت کار قرن هشتم پی برد. خطوط دیگر روی این در برترتیب عبارتند از:

۱- ستاره برجسته ای در میان هلال بالای در که از تکرار پنج مرتبه کلمه الله تشکیل یافته.

۲- میان لوحه مربع شکلی بالای لنگه سمت راست در جمله: «العظمة لله»

۳- روی لنگه سمت چپ در میان مربع دیگری جمله: «الملك لله»

۴- پائین تر میان يك لوحه مستطیل شکل جمله: «لااله الا الله»

۵- قرینه آن روی لنگه سمت راست جمله: «محمد رسول الله»

۶- میان لنگه سمت راست در وسط يك لوزی با چهار مرتبه تکرار کلمه

«محمد» و میان لنگه سمت چپ با تکرار چهار مرتبه کلمه «علی» ستاره های زیبایی

بوجود آمده است،